

13. Про інноваційну діяльність : Закон України // Голос України. – 2002. – 9 серп. – С. 10.

“On innovation activity”: The Law of Ukraine (2002), [“Pro innovatsiynu diyalnist”]: Zakon Ukrainy], *Voice of Ukraine*, Aug 9, p. 10.

14. Адаменко О. А. Концептуальні засади інноваційного розвитку підприємств / О. А. Адаменко // Наукові праці Національного ун-ту харчових технологій. – 2010. – № 35. – С. 5–10.

Adamenko, O.A. (2010), “Conceptual Foundations of innovative enterprises” [“Kontseptual'ni zasady innovatsiynoho rozvytku pidpryyemstv”], *Proceedings of the National University of Food Technology*, No. 35, pp. 5-10.

Давидова Оксана Юрївна, канд. техн. наук, доц., кафедра готельного і ресторанного бізнесу, Харківський державний університет харчування та торгівлі. Адреса: вул. Ключівська, 333, Харків, Україна, 61051. Тел.: 0675739466; 0661476404; e-mail: davydova_oks@mail.ru.

Давыдова Оксана Юрьевна, канд. техн. наук, доц., кафедра гостиничного и ресторанного бизнеса, Харьковский государственный университет питания и торговли. Адрес: ул. Ключковская, 333, Харьков, Украина, 61051. Тел.: 0675739466; 0661476404; e-mail: davydova_oks@mail.ru.

Davydova Oksana, candidate of technical science, docent, the hotel and catering business' department Kharkov State University of Food Technology and Trade. Address: Klochkovskaya str. 333, Kharkov, Ukrainian, 61050. Tel.: 0675739466; 0661476404; e-mail: davydova_oks@mail.ru.

Рекомендовано до публікації д-ром екон. наук І.М. Писаревський, д-ром екон. наук М.В. Чорною.

Отримано 15.03.2015. ХДУХТ, Харків.

УДК 364.048.6:369.223.23/24

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕНСИВНИХ РЕАБІЛТАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УСТАНОВАХ САНАТОРНОГО ТА ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

П.В. Волошин, С.О. Уваров

Розраховано економічну ефективність упрвадження кріотренажерів серії ТАН у практику оздоровчих послуг готельних та санаторно-курортних установ. Використання кріотренажерів призводить до незначного зростання ціни послуг, але дає змогу збільшити обсяги їх реалізації за рахунок еластичності попиту за ціною в межах 4..6%, і до підвищення рентабельності за рахунок відносного зниження рівня постійних затрат.

© Волошин П.В., Уваров С.О., 2015

Ключові слова: повітряна кріотерапія, кріотренажер, санаторно-курортна сфера, готельне господарство, послуга, оздоровлення, економічна ефективність, собівартість, попит.

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ЭФФЕКТИВНОСТЬ ВНЕДРЕНИЯ ИНТЕНСИВНЫХ РЕАБИЛИТАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В УЧРЕЖДЕНИЯХ САНАТОРНОГО И ГОСТИНИЧНОГО ХОЗЯЙСТВА

П.В. Волошин, С.О. Уваров

Рассчитана экономическая эффективность внедрения кріотренажеров серии ТАН в практику оздоровительных услуг гостиничных и санаторно-курортных учреждений. Использование кріотренажеров приводит к незначительному росту цены услуг, но позволяет увеличить объем их реализации за счет эластичности спроса по цене в пределах 4...6%, и к росту рентабельности за счет относительного снижения уровня постоянных затрат.

Ключевые слова: воздушная кріотерапия, кріотренажер, санаторно-курортная сфера, гостиничное хозяйство, услуга, оздоровление, экономическая эффективность, себестоимость, спрос.

THE ECONOMIC EFFICIENCY OF REHABILITATION TECHNOLOGIES INTENSE FOR HEALTH-REHABILITATION SPHERE AND HEALTH-RESORT BRANCH

P. Voloshin, S. Uvarov

One promising avenue mass recovery and anti-stress programs are widely used in the resort, recreational and hotel facilities and aerocryotherapy using aerial cryosimulators. The relevance of the study is due to two components of the problems concerning mass recreational activities - social, economic, health and hygienic. Economic efficiency after the implementation of common aerial cryosimulators of TAH series into the practice of health services in hotels and resorts is calculated. The use of health and rehabilitation services and procedures on aerial cryosimulators results in a slight growth of the price for service, but allows increase the volumes of their sales due to demand elasticity for the price within the range 4...6%. It respectively leads to the raise of profitability of the enterprise due to relative reduction of permanent expenses level.

Keywords: aerocryotherapy, cryosimulator, sanatorium-resort sphere, hotel industry, service improvement, cost-effectiveness, cost, demand.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Перспективним напрямком масового оздоровлення та антистресових програм є широке застосування в курортних, оздоровчих та готельних установах

повітряної кріотерапії та кріотренінгу із використанням кріотренажерів (тренажерів аеродинамічних низькотемпературних – ТАН) та кріостимуляторів (CSS) [1; 2].

Нами розроблено технологію застосування сучасних кріотренажерів ТАН та кріостимуляторів CSS в оздоровчих практиках, яка призначена для підсилення профілактичного, оздоровчого та релаксаційного ефектів від традиційних реабілітаційних послуг, процедур і тренувальних програм (масаж, косметологічні процедури, фітнес-програми, оздоровча гімнастика та ін.) [2]. Актуальність досліджень полягає в економічному обґрунтуванні та розробці нових шляхів раціонального упровадження повітряної кріотерапії та кріотренінгу, застосування яких у практиці санаторно-курортної та готельної сфери вкрай недостатнє.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Повітряна кріотерапія (аерокріотерапія) – це сукупність фізичних методів лікування та оздоровлення, заснованих на керованому холододовому впливі (кріовпливі, кріосансах) атмосферного повітря, охолодженого до температури нижче 0° С [1–6]. Холодовий вплив є одним з найефективніших засобів підвищення життєвої сили організму [5–8]. Кріотренінг – це методики психофізичного тренінгу та швидкого навчання із застосуванням кріовпливу, низьких і наднизьких температур [2]. Колективом Інституту прикладної кріології (Харків) та НВП «Кріотехмед» створено лінію функціональних та економічно ефективних приладів – кріотренажерів серії ТАН (тренажер аеродинамічний низькотемпературний) та кріостимуляторів серії CSS. У працях А.П. Старченка та П.В. Волошина обґрунтовано використання кріотренажерів і кріостимуляторів для здійснення масових програм оздоровчої кріотерапії в медичних та немедичних установах, а також для проведення кріотренінгу для підвищення психофізичних резервів здорових людей у спорті, психологічних тренінгових програмах, фітнес-тренуваннях тощо [2–4; 9–10]. Особливістю кріотренажеру загального ТАН є те, що в цьому кріотренажері впливу повітря, охолодженого до –65...80° С, піддається все тіло людини. Біологічна ефективність застосування кріовпливу для покращення послуг реабілітаційної галузі обґрунтовано багатьма сучасними авторами – А.Ю. Барановим, А.В. Щербаковим та іншими [5; 6]. Великий внесок у розвиток оздоровчого кріовпливу зроблено харківськими дослідниками – В.Г. Бабійчуком, А.Н. Гольцевим [1; 7].

Мета статті – економічне обґрунтування і розробка інтенсивних антистресових та оздоровчих програм спрямованої дії з використанням кріотренажерів у закладах санаторного та готельного господарства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Під час досліджень нами було впроваджено раціональні оздоровчі програми із застосуванням сеансів кріотерапії та кріотренінгу в практику масажу, косметології та фітнес-програм [9; 10].

Створено високоефективні комплексні оздоровчі програми – тілесно орієнтовані кріопрактики (ТОК), до яких належать кріосеанси та традиційні масажні й косметологічні процедури, а також фітнес-програми та гімнастичні вправи (кріогімнастика) [2].

Вивчено медико-гігієнічний та соціально-психологічний ефект цих процедур і тренувань [9]. Виконано комплекс науково-практичних робіт з упровадження результатів дослідження в практику: розроблено та затверджено програми ТОК; обґрунтовано раціональні режими оздоровчих практик із включенням сеансів кріотренажера ТАН. Оздоровчі програми із застосуванням ТОК упроваджено в практику реабілітаційних установ, медичних закладів, санаторних та готельних установ Харкова, Трускавця, Кривого Рогу, Алушти, Пермі та ін. [2].

Ефективність наукової розробки складається з економічної та соціальної [11; 12]. Із погляду соціальної ефективності оздоровчі та реабілітаційні програми з використанням повітряних кріотренажерів мають значні переваги перед традиційними, оскільки характеризуються більшим антистресовим, оздоровчим, профілактичним та тренінговим ефектом. Основою економічної ефективності нашої розробки й технології насамперед виступає прибуток, який підприємство, що впровадило цю розробку, може одержати. Нами досліджено економічну ефективність включення сеансів кріотренажерів ТАН до найбільш розповсюджених у практиці санаторно-курортного та готельного господарства оздоровчих програм – масажу, немедичної косметології та фітнесу.

Для розрахунку можливого додаткового прибутку насамперед необхідно розрахувати собівартість і відпускну ціну оздоровчих сеансів кріотренажера. Час мінімального оздоровчого сеансу кріотренажера дорівнює, як правило, 3 хвилини. Розрахунок собівартості здійснюється на підставі встановлених законом нормативних актів. Розрахунок вартості сеансу кріотренажера подано в табл. 1.

Таким чином, із табл. 1 бачимо, що собівартість одного сеансу кріотренажера (3 хвилини) дорівнює 40,58 грн. Для розрахунку ефективності запропонованої розробки під час проведення оздоровчих послуг та процедур в установах реабілітаційної та готельної сфери проведемо порівняльний аналіз цін традиційних послуг та послуг з використанням повітряного кріотренажера. Розрахунки виконуються

за середньогалузевими показниками. Сформована роздрібна ціна послуги або процедури коректується з урахуванням використання сеансу повітряного кріотренажера ТАН. Для розрахунку відпускної ціни одного сеансу кріотренажера потрібно до собівартості включити 20% ПДВ, відповідно до Податкового кодексу, і величину бажаної націнки. У нашому випадку націнка становить 25%. Отже, розрахункова відпускна ціна одного сеансу кріотренажера дорівнює:

$$Ц_{\text{відп.}} = ((40,58 + 20\%) + 25\%) + 20\% = 73,04 \text{ грн.}$$

Таблиця 1

Розрахунок собівартості одного сеансу кріотренажера ТАН*

Витрати	Норма витрат	Ціна	Сума, грн/люд
Електроенергія (кіловат годин на людину)	5,0 кВтГ/люд	1,5 грн/кВтГ	7,50
Оренда приміщення (відсотків від загальної суми оренди та комунальних платежів приміщення площею 30 м ² , (з розрахунку 200 грн/м ²)	0,22%	6000 грн/міс	13,63
Допоміжні матеріали та пристосування (пов'язка, захисний одяг і взуття для клієнта та ін.	1 компл/ людину	3,00 грн/компл	3,00
Амортизація кріотренажера (відсотків від ціни обладнання з розрахунку норми амортизації 15%, 7 років)	(8,9*10 ⁻⁴)%	700 000,00 грн	6,25
Оплата оператора кріотренажера (відсотків від загальної місячної заробітної плагні на одну людину)	0,2%	4500 грн/міс	10,20
УСЬОГО			40,58
* Без урахування податків.			

У цьому разі роздрібна ціна однієї хвилини кріотренажера становить 24,35 грн (73,04:3). Виходячи з норм включення кріосансу

до складу традиційної оздоровчої процедури на 100 хвилин часу, визначаємо розмір частки кріосеансу у хвилинах, при цьому коректуємо час загальної процедури на час кріосеансу та розраховуємо нову роздрібну ціну. У сеансі класичного масажу величина включення кріосеансу становить 3% або відповідно 3 хвилини на 60 хвилин загального часу сумарної процедури. У цьому разі нова роздрібна ціна 60 хвилин сумарної процедури масажу з додаванням кріосеансу буде визначатися таким способом.

$$P_{\text{Цм+к}} = (60-3) \times 0,9 + 3 \times 24,35 = 124,34 \text{ грн.}$$

Для косметологічного сеансу величина включення кріосеансу аналогічна на 120 хвилин загального часу сумарної процедури.

$$P_{\text{Цкосм.+к}} = (120-3) \times 1,4 + 3 \times 24,35 = 236,84 \text{ грн.}$$

Для фітнес-тренування величина включення кріосеансу становить 3% та відповідно 3 хвилини на 90 хвилин загального часу сумарної процедури:

$$P_{\text{Цф+к}} = (90-3) \times 0,34 + 3 \times 24,35 = 102,62 \text{ грн.}$$

Розрахунки показують, що використання сеансів кріотренажера призводить до подорожчання оздоровчих процедур: сеансів масажу на 130,3%, косметологічних сеансів на 41,0%, фітнес-сесії більше, ніж у 3 рази, а саме на 235,4%. При цьому, чим дорожча послуга, тим менше зростає ціна. У цих розрахунках ми не змінювали структуру ціни, зберігаючи сформований рівень рентабельності продукції в межах 19% до собівартості. Розрахунки роздрібної ціни оздоровчих послуг із включенням сеансу кріотренажера подано в табл. 2.

Таблиця 2

Розрахунок роздрібної ціни послуг (на підприємствах реабілітаційної та готельної галузей) з урахуванням використання кріотренажерів (для 100 хвилин)

Послуга	Середня ціна послуги без ТОК, грн	Ціна послуги без ТОК на 1 хв, грн	Середня роздрібна ціна послуги без урахування сеансу кріотренажера, грн	Середня роздрібна ціна послуги з урахуванням сеансу кріотренажера, грн
1. Сеанс масажу класичного	90	0,9	54,0	124,34
2. Косметологічний сеанс	140	1,4	168,0	236,84
3. Фітнес-сесія	34	0,34	30,6	102,62

У розрахунках, що наведені в табл. 2, ми абстрагувалися від якісних характеристик послуг, проте відомо, що зростання якості послуги рівнозначне зниженню ціни. При цьому оздоровчі та реабілітаційні послуги належать до групи послуг із дуже великою еластичністю попиту. Поліпшення якісних характеристик розглянутих видів послуг за рахунок додаткових елементів, що вводяться, сприймається споживачем як зниження ціни на 30...50%. Це дає можливість збільшити обсяги продажу за рахунок еластичності попиту за ціною за цих видів у межах 4...6%. У свою чергу, це призводить до підвищення рентабельності продукції за рахунок відносного зниження рівня постійних витрат [11; 12]. Наведемо приклад розрахунку економічної ефективності від упровадження сеансів кріотренажера в косметологічні процедури. Якщо коефіцієнт еластичності становить 0,4 і споживачі сприймають підвищення якості продукції як зниження ціни на 30%, то обсяг продажу може зрости на 12% ($40 \times 0,3$), при цьому рівень постійних витрат у ціні косметологічної процедури становить 17%. Аналогічно проводимо розрахунки масажних процедур та сеансу фітнес-сесії. Будемо враховувати, що середня пропускна здатність реабілітаційного кабінету з одним загальним кріотренажером серії ТАН, який мінімально забезпечує вимоги технології, дорівнює 10 клієнтам на добу (з урахуванням того, що ряд клієнтів приймають парні та групові процедури). Розрахунки економічної ефективності використання ТОК у реабілітаційних послугах наведено в табл. 3.

Таблиця 3

Розрахунок економічної ефективності від ТОК

Послуга	Коефіцієнт еластичності попиту за якістю	Сприйняття споживачем рівня зниження ціни, %	Можливе зростання обсягу продажу, %	Частка постійних витрат у собівартості, %	Прибуток від реалізації 40 процедур із ТОК, грн
1. Косметологічний сеанс	0,4	30	12	17	$(236,84 \times 0,19) \times 40 = 1799,98$
2. Сеанс масажу класичного	0,5	40	20	18	$(124,34 \times 0,19) \times 40 = 944,98$
3. Фітнес-сесія	0,6	50	30	19	$(102,62 \times 0,19) \times 40 = 779,91$

Розрахуємо прибуток від реалізації 40 процедур без ТОК із рентабельністю 19%.

1. Прибуток_(косм. сеанс) = $(120 \times 1,4) \times 0,19 \times 40 = 1276,8$ грн.

2. Прибуток_(масаж) = $(60 \times 0,9) \times 0,19 \times 40 = 410,4$ грн.

3. Прибуток_(фітнес) = $(90 \times 0,34) \times 0,19 \times 40 = 232,56$ грн.

Можемо зазначити, що прибуток від реалізації 40 процедур косметологічного сеансу, масажних процедур та фітнес-сесії з ТОК збільшився відповідно на 41, 130,3 та 235,4% порівняно з традиційною процедурою косметологічного сеансу, масажних процедур та фітнес-сесії (без включення ТОК). Відзначимо, що покращення якісних характеристик процедур, тобто включення кріосансу, призвело до зростання обсягів продажу процедур, не дивлячись на значне подорожчання всіх процедур, та відповідно до збільшення прибутку. Економічний ефект продажу 10 процедур – це одержання додаткового прибутку на кожну реалізацію 100 процедур практик із застосування кріотренажерів за рахунок підвищення обсягів реалізації цих послуг.

Висновки. Таким чином, у ході досліджень нами виконано економічні розрахунки собівартості та ціни реалізації послуг, методика яких передбачала використання ТОК (у цінах на грудень 2015). Установлено доцільність використання ТОК в оздоровчих та реабілітаційних послугах підприємств санаторно-курортної та готельної галузей. Показано, що використання ТОК суттєво підвищує якість реабілітаційних послуг, що дає змогу компенсувати відповідне підвищення ціни цих послуг. Використання в методиках оздоровчих та реабілітаційних послуг, процедур та тренувань дозволяє отримувати послуги з високими споживчими показниками, дає змогу збільшити обсяги продажу за рахунок еластичності попиту за ціною в межах від 12 до 30% та приводить до підвищення рентабельності підприємств за рахунок відносного зниження рівня постійних затрат. Завданням подальших досліджень є вивчення ефективності впровадження в практику санаторно-курортних та готельних підприємств і установ інших видів оздоровчих практик із застосуванням повітряних кріотренажерів та кріостимуляторів різних модифікацій із метою оптимізації асортименту послуг та розробки нових методик цих послуг із максимальним економічним та реабілітаційним ефектом.

Список джерел інформації / References

1. Методики телесно-ориентированных криопрактик для оздоровительно-реабилитационной сферы и санаторно-курортной отрасли : монография / П. В. Волошин, С. О. Уваров, А. П. Старченко, С. Б. Дырявий, С. И. Соколовский. – Х. : ХГУПТ, 2014. – 137 с.

Voloshin, P., Uvarov, S., Starchenko, A. (2014), *Methods of body-oriented cryopractices for health-rehabilitation sphere and health-resort branch: Monografy [Metodiki telesno-orientirovannykh kriopraktik dlya ozdorovit'no-reabilitacionnoj sfery i sanatorno-kurortnoj otrasli]*, KhSUFT, Kharkov, 137 p.

2. Актуальные проблемы криобиологии и криомедицины / Гольцев А. Н. [и др.] ; под ред. акад. НАН Украины А. Н. Гольцева. – Х. : Ин-т проблем криобиологии и криомедицины НАН Украины, 2012. – 767 с.

Golcev, A. (2012), *Actual problems of Cryobiology and Cryomedicine [Aktualnye problemy kriobiologii i kriomeditsiny]*, Inst. for Problems of Cryobiology and Cryomedicine of NAS of Ukraine, Kharkov, 767 p.

3. Волошин П. В. Використання кріотренажерів у закладах та установах реабілітаційної та оздоровчо-практичної сфери. / П. В. Волошин, А. П. Старченко // Міжнародна конференція, присв. 75-річчю з дня народження ректора університету (1988–1991 рр.) Беляева М. І., 19 листопада 2013 р. – Х. : ХДУХТ, 2013. – С. 438–440.

Voloshin, P.V., Starchenko, A.P. (2013), «Use of aerocryosimulators in the institutions of rehabilitation and health-practical sphere» [«Vikoristannya kriotrenazheriv u zakladah ta ustanovah rehabilitatsiynoyi ta ozdorovcho-praktichnoyi sferi»], *Proceedings of the International scientific-practical conference dedicated to 75th anniversary of the Rector of the University (1988–1991)*, KhSUFT, Kharkiv, pp. 438-440.

4. Волошин П. В. Использование общих и локальных воздушных кріотренажеров для повышения качества услуг гостиничного хозяйства и курортного дела / П. В. Волошин, С. Б. Дырявый // Актуальные проблемы качества и конкурентоспособности товаров и услуг : Всерос. науч.-практ. конф. : г. Набережные Челны, 7–8 февраля 2014 г. : [материалы]. – С. 159–160.

Voloshin, P.V., Dyryavyy, S.B. (2014), «The use of general and local aerocryosimulators for the improvement of the services quality in hotel industry and recreation» [«Ispolzovanie obshchih i lokalnykh vozдушnykh kriotrenazherov dlya povysheniya kachestva uslug gostinichnogo hozyaystva i kurortnogo dela»], *Russian scientific and practical conference «Actual problems of quality and competitiveness of goods and services»*, Naberezhnye Chelny, pp. 159-160.

5. Баранов А. Ю. Лечение холодом. Криомедицина / А. Ю. Баранов, В. Н. Кидалов. – СПб. : Атон, 1999. – 272 с.

Baranov, A.Y., Kidalov, V.N. (1999), *Cold therapy. Cryomedicine [Lechenie holodom. Kriomeditsina]*, Aton, SPb, 272 p.

6. Щербakov А. В. Общая экстремальная аэрокриотерапия при синдроме хронической усталости: психоэмоциональный аспект / А. В. Щербakov, Е. С. Пинтус, Т. В. Шахов // Криотерапия в России : междунар. науч.-практ. конф. – СПб., 2008. – С. 40–41.

Shcherbakov, A.V., Pintus, E.S., Shahov, T.V. (2008), «Total aerocryotherapy extreme chronic fatigue syndrome: psycho-emotional aspect» [«Obshchaya ehkstreemalnaya aehrokrioterapiya pri sindrome hronicheskoy ustalosti: psioehmotsionalnyj aspekt»]. *"Cryotherapy in Russia" Intern. scientific and practical. Conf*, St. Petersburg, pp. 40-41.

7. Бабийчук В. Г. Механизмы действия экстремально низких температур на структурно-функциональное состояние центральной нервной и сердечно-сосудистой систем у животных различных возрастных групп : дисс. ... д-ра мед. наук : 14.01.35 / Бабийчук Владислав Георгиевич : НАН Украины, Ин-т проблем криобиологии и криомедицины. – Харьков, 2010. – 335 с.

Babijchuk, V.G. (2010), *Mechanisms of action of extremely low temperatures on the structural and functional condition of the central nervous and cardiovascular systems in animals of different age groups: Diss. ... Dr. Med. Sciences* [Механізми дієвості екстремально низьких температур на структурно-функціональне состояние центральної нервової і серцево-сосудистої систем у животнох різних вікових груп], Kharkov, 335 p.

8. Соколовский С. И. Общая аэрокриотерапия. Информационный бюллетень / С. И. Соколовский, С. Б. Дырявый, П. В. Волошин. – Харьков : Слово, 2014. – 29 с.

Sokolovsky, S.I., Dyravyiy, S.B., Voloshin, P.V. (2014), *General Aerocryotherapy. Newsletter* [Обшхажя аерокриотерапія], Slovo, Kharkov, 29 p.

9. Волошин П. В. Обоснование и форсайт воздушной криотерапии в реабилитационно-курортной сфере и гостиничном хозяйстве / П. В. Волошин, А. П. Старченко, Ю. А. Домбровская // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг : зб. наук. праць. – Х. : ХДУХТ, 2013. – Вип. 2, ч. 2. – С. 273–282.

Voloshin, P.V., Starchenko, A.P., Dombrovskaya, Yu.A. (2013), «Justification and foresight of aerocryotherapy in rehabilitation and spa area of the hotel industry», *Economic strategy and prospects of development of trade and services* [Обоснование і форсайт воздушной криотерапії в реабілітаційно-курортній сфері і гостиничному господарстві], HGUPT, Kharkov, Vol. 2, P. 2, pp. 273–282.

10. Волошин П. В. Использование современных реабилитационных технологий для повышения качества услуг санаторно-курортной сферы и гостиничного хозяйства / П. В. Волошин, Ю. А. Домбровская // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг : зб. наук. праць. – Х. : ХДУХТ, 2014. – Вип. 2 (20). – С. 262–271.

Voloshin, P.V., Dombrovskaya, Yu.A. (2014), «Use of modern rehabilitation technologies to improve the quality of services of sanatorium sphere and hotel industry» [Isполzovanie sovremennyh реабілітаційних технологій для повшшенія якості услуг санаторно-курортної сфери і гостиничного господарства], *Economic strategy and prospects of development of trade and services*, HGUPT, Kharkov, Vol. 2 (20), pp. 262–271.

11. Герасименко В. В. Ценовая политика фирмы / В. В. Герасименко. – М. : Финстатинформ, 1995. – С. 25–68.

Gerasimenko, V.V. (1995), *The pricing policy of the company* [Ценовая політика фірми], Finstatinform, Moscow, pp. 25–68.

12. Ценообразование / под ред. И. К. Салинжанова. – М. : Финстатинформ, 1996. – 256 с.

Salinjanov, I.K. (1996), *Price formation* [Ценообразование], Finstatinform, Moscow, 256 p.

Волошин Павло Валентинович, канд. техн. наук, доц., кафедра товарознавства, управління якістю і екологічної безпеки, Харківський державний університет харчування та торгівлі. Адреса: вул. Клочківська, 333, м. Харків, Україна, 61051. E-mail: sarmatpashuk@rambler.ru.

Волошин Павел Валентинович, канд. техн. наук, доц., кафедра товароведения, управления качеством и экологической безопасности, Харьковский государственный университет питания и торговли. Адрес: ул. Клочковская, 333, г. Харьков, Украина, 61051. E-mail: sarmatpashuk@rambler.ru.

Voloshin Pavel, Candidate of Sciences (comparable to the academic degree of Doctor of Philosophy, Ph.D), Associate Professor, Department of Commodity, Quality Management and Environmental Safety, Kharkov State University of Food Technology and Trade. Address: Klochkovskaya str., 333, Kharkov, Ukraine, 61051. E-mail: sarmatpashuk@rambler.ru.

Уваров Сергій Олегович, директор Інституту прикладної кріології Міністерства охорони здоров'я. Адреса: вул. Скорохода, 4, м. Харків, Україна. E-mail: ipkh1@mail.ru.

Уваров Сергей Олегович, директор Института прикладной криологии Министерства охраны здоровья. Адрес: ул. Скорохода, 4, г. Харьков, Украина. E-mail: ipkh1@mail.ru.

Uvarov Sergey, Director of the Institute of Applied Cryology of Ministry of Health. Address: Skorohoda str., 4, Kharkov, Ukraine. E-mail: ipkh1@mail.ru.

Рекомендовано до публікації канд. техн. наук Т.В. Карбівничю, д-ром екон. наук М.В. Чорною.

Отримано 15.03.2015. ХДУХТ, Харків.

УДК 658.628:658.87

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ТОРГОВИМ АСОРТИМЕНТОМ У РОЗДРІБНІЙ ТОРГОВЕЛЬНІЙ МЕРЕЖІ

О.М. Прядко

Розкрито напрями вдосконалення механізму формування та управління торговим асортиментом в умовах національної конкурентної політики, організації управління, контролю та маркетингової концепції формування торгового асортименту роздрібно-торговельної мережі. Розроблено асортиментну програму підприємств роздрібно-торгівлі.

Ключові слова: асортимент, споживачі, контроль, інформаційне забезпечення, конкурентоспроможність, асортиментна програма, підприємство.

© Прядко О.М., 2015